

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون بین‌المللی منع و مجازات جنایت آپارتاید

مصوب ۱۳۶۳/۱۱/۰۴

اختصاصی پایگاه خبری اخت‌بار

ماده واحده- کنوانسیون بین‌المللی منع و مجازات جنایت آپارتاید مورخ نهم آذر ۱۳۵۲ (سی‌ام نوامبر ۱۹۷۳) مشتمل بر یک مقدمه و ۱۹ ماده به شرح پیوست تصویب و اجازه تسلیم سند الحاق آن به دولت داده می‌شود.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و متن موافقتنامه پیوست در جلسه روز پنجشنبه چهارم بهمن ماه یکهزار و سیصد و شصت و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۲۳/۱۱/۱۳۶۳ به تأیید شورای محترم نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی - اکبرهاشمی

کنوانسیون بین‌المللی منع و مجازات جنایت آپارتاید

کشورهای طرف این کنوانسیون:

* با یادآوری مفاد منشور ملل متحد که طی آن تعهد نموده‌اند با همکاری سازمان ملل متحد اقدام مشترک و مجزایی جهت کسب احترام جهانی و رعایت حقوق بشر و آزادی‌های اساسی برای همه افراد بدون هیچگونه تمایزی از لحاظ نژاد، جنسیت، زبان و یا مذهب به عمل آورند.

* با در نظر گرفتن اعلامیه جهانی حقوق بشر که طی آن اعلام شده است که تمام افراد بشر آزاد بدنیا آمده‌اند و از نظر شأن و حقوق برابر می‌باشند و هرکسی بدون هیچگونه تمایزی از هر نظر من جمله نژاد، رنگ و ریشه ملیت، محق بر برخورداری از کلیه حقوق و آزادی‌های مقرر در اعلامیه می‌باشد.

* با در نظر گرفتن اعلامیه مربوط به اعطای استقلال به کشورها و ملل تحت استعمار، که طی آن مجمع عمومی اعلام داشته است که جریان آزادی، جریانی مقاومت‌ناپذیر و تغییرناپذیر بوده و در جهت شأن انسانی و پیشرفت و عدالت، باید به استعمار و کلیه روش‌های جدایی نژادی و تبعیض‌های مربوط به آن خاتمه داده شود.

* با ملحوظ داشتن به کنوانسیون بین‌المللی در مورد از میان بردن کلیه اشکال تبعیض کشورهای عضو بویژه جدایی نژادی و آپارتاید را محکوم و جهت جلوگیری، منع و ریشه‌کن نمودن کلیه رویه‌هایی که دارای چنین ماهیتی می‌باشند در سرزمین‌هایی تحت حاکمیت خود، اقدام می‌نمایند.

* با ملحوظ داشتن به کنوانسیون جلوگیری و مجازات جنایت کشتار دسته‌جمعی اعمال به خصوصی که احتمالاً مانند اعمال آپارتاید تلقی گردند طبق حقوق بین‌المللی یک جنایت محسوب می‌شود.

* با ملحوظ داشتن کنوانسیون مربوط به غیر قابل اجراء بودن محدودیت‌های قانونی در مورد جنایت جنگی و جنایات بر علیه بشریت، اعمال غیر انسانی ناشی از سیاست آپارتاید به عنوان جنایات علیه بشریت به شمار می‌آیند.

* با ملحوظ داشتن این که مجمع عمومی سازمان ملل قطعنامه‌های متعددی تصویب نموده که طی آنها سیاست‌ها و رویه‌های آپارتاید را بعنوان جنایت علیه بشریت محکوم گردیده است.

* با ملحوظ داشتن اینکه، شورای امنیت تأکید نموده است که آپارتاید و توسعه و تشدید مداوم آن صلح و امنیت بین‌المللی را مختل نموده و در معرض تهدید قرار می‌دهد.

کتابفروشی حقوقی
دادبازار

* با اعتقاد به اینکه کنوانسیون بین‌المللی منع و مجازات جنایت آپارتاید، انجام اقدامات مؤثرتری را در سطوح بین‌المللی و ملی، مجازات جنایت آپارتاید امکان‌پذیر می‌سازد. مراتب زیر را مورد موافقت قرار می‌دهند:

ماده ۱

۱- کشورهای طرف این کنوانسیون اعلام می‌دارند که آپارتاید جنایتی بر علیه بشریت بوده و اعمال غیر انسانی که ناشی از سیاست‌ها و رویه‌های آپارتاید و نیز سیاست‌ها و روش‌های مشابه جدایی نژادی و تبعیض به ترتیبی که در ماده ۲ این کنوانسیون تعریف شده است، می‌باشد که اصول و حقوق بین‌المللی و به خصوص مقاصد و اصول منشور ملل متحد را نقض می‌کنند و نیز تهدیدی جدی علیه صلح و امنیت بین‌المللی به شمار می‌آیند.

۲- کشورهای طرف این کنوانسیون، سازمان‌ها، مؤسسات و افرادی که مرتکب جنایت آپارتاید گردیدند را مجرم اعلام می‌دارند.

ماده ۲

از نظر این کنوانسیون واژه «جنایت آپارتاید» که سیاست‌ها و رویه‌های مشابه جدایی نژادی و تبعیض نژادی را که در آفریقای جنوبی اعمال می‌گردد، شامل می‌شود، به دیگر اعمال غیر انسانی که به منظور ایجاد و برقراری سلطه یک گروه نژادی بر گروه نژادی دیگر انجام می‌گردد و به طور سیستماتیک آنان را مورد ظلم قرار می‌دهد نیز اطلاق می‌گردد.

الف- انکار حق حیات یا آزادی شخصی در مورد عضو یا اعضای یک گروه و یا گروه‌های نژادی از طریق:

۱- قتل عضو یا اعضا یک گروه و یا گروه‌های نژادی.

۲- وارد آوردن صدمات شدید روحی و جسمی بر یک گروه و یا گروه‌های نژادی بوسیله نقض آزادی و یا حیثیت آنها و یا شکنجه نمودن، یا انجام رفتار و یا مجازات ظالمانه، غیر انسانی و ترذیلی در مورد آنان.

۳- از طریق خودسرانه و حبس غیر قانونی اعضای گروه و یا گروه‌های نژادی.

ب- تحمیل تعمدی شرایط زندگی بر یک و یک گروه و یا گروه‌های نژادی که غرض از آن نابودی تمام یا قسمتی از گروه و یا گروه‌های مزبور باشد.

ج- هر گونه اقدامات قانونی و یا اقدامات دیگر که منظور از آنها بازداشتن گروه و یا گروه‌هایی از مشارکت در زندگی سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کشور ایجاد تعمدی شرایطی جهت جلوگیری از توسعه یک چنین گروه یا گروه‌هایی به خصوص با محروم کردن اعضای یک گروه و یا گروه‌های نژادی از حقوق بشر و آزادی‌ها شامل: حق کار، حق تشکیل اتحادیه‌های کارگری مجاز، حق تحصیل، حق ترک و بازگشت به وطن، حق داشتن ملیت، حق آزاد بودن در رفت و آمد یا اقامت، حق آزادی عقیده و بیان، حق آزادی تشکیل مجمع و یا انجمن مسالمت‌آمیز.

د- هر گونه اقدام در جمله اقدامات قانونی که منظور از آنها تقسیم جمعیت بر اساس مرزهای نژادی از طریق ایجاد جایگاه‌ها و محله‌های جداگانه برای اعضاء گروه و یا گروه‌های نژادی، تحریم ازدواج‌های مختلط در بین اعضای گروه‌های نژادی مختلف، سلب مالکیت ارضی از اعضای یک گروه یا گروه‌های نژادی باشد.

ه- استثمار از نیروی کار و اعضای گروه‌های نژادی به خصوص با تکلیف نمودن کار اجباری به آنان.

و- تعقیب و آزار سازمان‌ها و اشخاصی که مخالف آپارتاید باشند، از طریق محروم نمودن آنان از حقوق و آزادی‌های سیاسی.

ماده ۳- مسئولیت جزایی بین‌المللی، صرف نظر از انگیزه در مورد افراد و یا اعضای سازمان‌ها، و مؤسسات و نمایندگان دولت اعم از اینکه در کشوری که این اقدامات انجام گردیده و یا در کشور دیگری اقامت دارند، طبق شرایط ذیل به اجرا گذارده می‌شود:

الف- ارتکاب شرکت در تحریک مستقیم و یا مواضعه در انجام اعمال ذکر شده در ماده ۲ این کنوانسیون.

ب- همدستی مستقیم، تشویق و یا همکاری در ارتکاب جنایت آپارتاید.

ماده ۴

کشورهای طرف قرارداد این کنوانسیون تعهد می‌نمایند:

الف- تدابیر قانونی و یا تدابیر ضروری به منظور منع و همچنین جلوگیری از هر گونه تشویق جنایت آپارتاید و یا سیاست‌های مشابه جدایی نژادی طلبی و یا مظاهر آن تصویب نمایند، اشخاصی را که مرتکب این جنایت گردیده‌اند مجازات نمایند.

تصویب تدابیر قانونی قضایی و اجرایی برای تعقیب، محاکمه و مجازات افراد مسئول و یا متهم به اعمالی که در ماده ۲ این کنوانسیون تعریف گردیده است بر طبق صلاحیت خود، خواه این افراد در قلمرو کشوری که در آنجا این اعمال را مرتکب گردیده‌اند سکنی داشته باشند یا اتباع آن دولت و یا دولت دیگری بوده و یا فاقد تابعیت باشند.

ماده ۵

افراد متهم به ارتکاب اعمالی که در ماده ۲ این کنوانسیون بیان گردیده است، ممکن است توسط دادگاه ذی‌صلاح هر کشور طرف این کنوانسیون که در مورد مشخص متهم دارای صلاحیت قضایی دولت، محاکمه و یا توسط دیوان کیفری بین‌المللی از سوی آن کشورهای طرف که صلاحیت آن را پذیرفته‌اند محاکمه شوند.

ماده ۶

کشورهای طرف این کنوانسیون تعهد می‌نمایند که تصمیمات اتخاذ شده توسط شورای امنیت را که هدفش جلوگیری، منع و مجازات جنایت آپارتاید است طبق منشور سازمان ملل متحد قبول و اجرا نمایند و در اجرای تصمیمات اتخاذ شده توسط دیگر ارگان‌های ذی‌صلاح سازمان ملل به منظور نیل به مقاصد این کنوانسیون، همکاری نمایند.

ماده ۷

۱- کشورهای طرف این کنوانسیون تعهد می‌نمایند که گزارش‌های ادواری در مورد تدابیر قانونی، قضایی، اجرایی و یا تدبیر دیگری تصویب نموده‌اند به گروهی که بر طبق ماده ۹ این کنوانسیون تشکیل شده است تسلیم نمایند و مقررات این کنوانسیون را به مورد اجرا گذارند.
۲- نسخی از این گزارش‌ها توسط دبیر کل سازمان ملل متحد به کمیته ویژه آپارتاید ارسال خواهد شد.

ماده ۸

هر کشور طرف این کنوانسیون می‌تواند از هر رکن ذی‌صلاح سازمان ملل درخواست نماید، به منظور جلوگیری و منع جنایت آپارتاید بر طبق منشور ملل متحد هر اقدامی را که مقتضی داند به عمل آورد.

ماده ۹

۱- رئیس کمیسیون حقوق بشر باید گروهی متشکل از سه عضو کمیسیون حقوق بشری که در ضمن از نمایندگان کشورهای طرف این کنوانسیون نیز به شمار می‌آیند، تعیین خواهد نمود تا کلیه گزارش‌هایی را که کشورهای طرف این کنوانسیون بر طبق ماده ۷ ارائه می‌نمایند مورد رسیدگی قرار می‌دهد.

۲- اگر در بین اعضای کمیسیون حقوق بشر نمایندگان از کشورهای طرف این کنوانسیون وجود نداشته باشد و یا اگر تعداد این نمایندگان کمتر از سه نفر باشد، در آن صورت دبیر کل سازمان ملل بعد از مشورت با کلیه کشورهای طرف این کنوانسیون، نماینده و یا نمایندگانی از کشورهای طرف این کنوانسیون که از اعضای کمیسیون حقوق بشر هستند تعیین خواهد کرد تا در کار گروهی که بر طبق بند یک این ماده تشکیل شده است شرکت نمایند تا آن هنگام که نمایندگان کشورهای طرف این کنوانسیون به عضویت کمیسیون حقوق بشر انتخاب شدند.

۳- این گروه می‌تواند قبل از شروع یا بعد از پایان جلسه کمیسیون حقوق بشر در طی مدتی که بیش از ۵ روز نخواهد بود تشکیل جلسه دهد تا کلیه گزارش‌های ارائه شده طبق ماده ۷ را بررسی نماید.

ماده ۱۰

۱- کشورهای طرف قرارداد این کنوانسیون حقوق بشر این اختیار را می‌دهند که:

کتابفروشی حقوقی
دادبازار

الف- از ارگان‌های سازمان ملل درخواست نماید، در هنگام ارسال نسخ دادخواست‌ها طبق ماده ۱۵ کنوانسیون بین‌المللی در مورد ریشه‌کن کردن کلیه اشکال نژادپرستی توجه آن را به شکایات مربوط به اعمالی که در ماده ۶ این کنوانسیون ذکر گردیده است، نیز جلب نمایند.

ب- این کنوانسیون، تهیه فهرستی از افراد، سازمان‌ها، مؤسسات، و نمایندگان دولت‌ها که ادعا شده است مسئول جنایت عنوان شده در ماده ۲ این کنوانسیون می‌باشند و همچنین آنهایی که توسط کشورهای طرف این کنوانسیون اقدامات قضایی در مورد آنها به عمل آمده است بر اساس گزارش‌های ارکان ذی‌صلاح ملل متحد گزارش‌های ادواری ارائه شده توسط کشورهای طرف این کنوانسیون.

ج- درخواست اطلاعات از ارکان ذی‌صلاح سازمان ملل در مورد اقدامات اتخاذ شده توسط مقامات مسئول اداره سرزمین‌های تحت قیمومیت وزیر خود مختار و کلیه سرزمین‌های دیگری که قطعنامه شماره ۱۵۱۴ مورخ ۱۴ دسامبر ۱۹۶۰ مجمع عمومی سازمان ملل شامل آنان می‌گردد و درباره آن افرادی که ادعا شده است مسئول جنایت‌های مذکور در ماده ۲ کنوانسیون بوده و به نظر می‌رسد تحت صلاحیت اداری و سرزمینی آن می‌باشند.

۲- تا زمان نیل به مقاصد اعلامیه اعطای استقلال به کشورها و مردم تحت استعمار، مندرج در قطعنامه ۱۵۱۴ مجمع عمومی سازمان ملل مقررات این کنوانسیون، به هیچ وجه حق تسلیم دادخواست که توسط دیگر اسناد بین‌المللی و یا سازمان ملل متحد و مؤسسات تخصصی آن گردیده است، محدود نخواهد کرد.

ماده ۱۱

۱- اعمالی که در ماده ۲ این کنوانسیون ذکر گردیده است نباید از لحاظ استرداد مجرمین جرم سیاسی تلقی گردد.

۲- کشورهای طرف این کنوانسیون تعهد می‌نمایند که در چنین مواردی طبق قوانین خود و معاهدات معتبر/اجازه استرداد مجرمین را بدهند.

ماده ۱۲

اختلافات بین کشورهای طرف قرارداد این کنوانسیون در مورد تفسیر موارد اجرا و اجرای این کنوانسیون از طریق مذاکره نیز حل و فصل نشده باشد باید بر اساس درخواست کشورهای طرف اختلاف به دیوان بین‌المللی دادگستری ارجاع گردد به غیر از مواردی که طرفین اختلاف در مورد حل و فصل اختلاف به نحوه دیگری توافق کرده باشند.

ماده ۱۳

این کنوانسیون برای امضاء توسط همه کشورها مفتوح می‌باشد، هر کشوری که این کنوانسیون را قبل از به اجرا در آمدن امضاء نکند، می‌تواند بعداً به آن ملحق شود.

ماده ۱۴

۱- کنوانسیون حاضر موکول به تصویب می‌باشد. اسناد تصویب نزد دبیر کل سازمان ملل متحد تودیع خواهد شد.

۲- الحاق به کنوانسیون از طریق توابع اسناد الحاق نزد دبیر کل ملل متحد صورت خواهد گرفت.

ماده ۱۵

۱- کنوانسیون حاضر سی روز پس از تودیع بیستمین سند تصویب یا الحاق نزد دبیر کل سازمان ملل، نافذ خواهد بود.

۲- در مورد هر کشوری که کنوانسیون حاضر از این پس تودیع بیست سند تصویب یا الحاق، مورد تصویب قرار داد و یا به کنوانسیون ملحق شده، این کنوانسیون به روز پس از تاریخی که دولت مزبور سند تصویب یا الحاق خود را تودیع کرده است، قابلیت اجراء پیدا خواهد کرد.

ماده ۱۶-

کتابفروشی حقوقی
دادبازار

کشور عضو ممکن است طی تذکاریه کتبی به دبیر کل ملل متحد، کناره‌گیری خود را از کنوانسیون اعلام نماید این کناره‌گیری یک سال بعد از تاریخ دریافت اخطاریه توسط دبیر کل سازمان ملل به اجراء در خواهد آمد.

ماده ۱۷

۱- هر گونه درخواست به منظور اصلاح این کنوانسیون میتواند در هر زمان توسط هر کشور عضو، طی تذکاریه کتبی خطاب به دبیر کل سازمان ملل، صورت گیرد.

۲- اگر قرار باشد اقداماتی در مورد یک چنین تقاضای صورت گیرد مجمع عمومی سازمان ملل متحد در مورد آنها اتخاذ تصمیم خواهند نمود.

ماده ۱۸- دبیر کل سازمان ملل باید موارد ویژه ذیل را به اطلاع کشورهای عضو برساند:

۱- امضاء تصویب، الحاق طبق مواد ۱۳ و ۱۴

۲- تاریخ به اجراء در آمدن کنوانسیون طبق ماده ۱۵

۳- کناره‌گیری طبق ماده ۱۶

۴- تذکاریه طبق ماده ۱۷

ماده ۱۹-۱- کنوانسیون حاضر که متن‌های چینی، انگلیسی، فرانسه، روسی، اسپانیولی آن به طور یکسان معتبر می‌باشد، در بایگانی‌های سازمان ملل متحد تودیع خواهد شد.

موافقت‌نامه فوق متشمل بر یک مقدمه و نوزده ماده منضم به قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون بین‌المللی منع و مجازات جنایت آپارتاید می‌باشد.

رئیس مجلس شورای اسلامی - اکبر هاشمی

کتابفروشی حقوقی
دادبازار

